

Projekt

z dnia 5 grudnia 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY SZUDZIAŁOWO**

z dnia ..... 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2019-2021

Na podstawie art. 176 pkt.1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076 i 1544) w związku z art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349 i 1432), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program wspierania rodziny na lata 2019 - 2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZACY

Leszek Olchowik

Załącznik
do Uchwały Nr III.11.2018
Rady Gminy Szudziałowo
z dnia 28 grudnia 2018 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019 – 2021

Szudziałowo 2018

I. Wiadomości ogólne

1. Wstęp

Program jest odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminy powinien realizować następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
4. Finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem i przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy,

2. Analiza SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 dokonano analizy SWOT (polega ona na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia) Programu, który realizowany i wdrażany był w latach 2016-2018 przez Gminę Szudziałowo. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Analiza SWOT

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY SZUDZIAŁOWO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - zatrudnianie asystenta rodziny - doświadczenie i wiedza we wsparciu rodziny pracowników GOPS, - znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników GOPS, - zapewnienie kadrze GOPS szkoleń, - zwiększenie kompetencji społecznych i rodzicielskich oraz nabycie umiejętności rozwiązywania problemów przez rodzinę, - działalność na rzecz rodzin instytucji oraz placówek oświatowych - otwartość na współpracę, - realizacja programów profilaktycznych, - realizacja rządowego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” finansującego dożywianie dzieci w szkołach, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak ośrodków wsparcia dziennego, - brak dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, - brak środków na poszerzenie oferty wsparcia rodziny, - obciążenie pracowników GOPS dodatkowymi zadaniami, - brak atrakcyjnej, bezpłatnej oferty wsparcia i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość niesie ze sobą rodzina, - wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny, - wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, - możliwość pozyskania środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> - mniejsze szanse rozwojowe dzieci, - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - wypalenie zawodowe pracowników, - stereotypowe myślenie odbiorców wsparcia.

Dokonana analiza pozwoliła wyznaczyć kierunki działań na kolejne lata realizacji Programu.

3. Podstawa prawna Programu

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. poz. 998 z 2018r),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016, poz. 487ze zm),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz.1030),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018r poz. 1508).
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016r o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. Z 2016r poz.1860)

4. Zasady działania Programu

W zakresie udzielania pomocy rodzinom oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków dezintegracji rodzin Program oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie,
- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny z poszanowaniem godności wszystkich osób.

5. Diagnoza środowiska lokalnego

Według definicji wskazanej w art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (D. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) rodzina określana jest jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Z analiz danych sprawozdawczych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin z gminy Szudziałowo na różnych płaszczyznach.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2014 z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nich dzieci.

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2017

		Rodziny z dziećmi					
Rok	Ogółem rodzin	Ogółem rodziny z dziećmi	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2015	105	47	12	13	11	8	3
2016	102	47	17	10	10	7	3
2017	93	41	9	12	14	4	2

Stan na dzień 31.12.2017 r.

Dane sprawozdawcze pokazują, że spada liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Problemami najczęściej występującymi w rozeznaczonych środowiskach były: bezrobocie, ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie prowadzi także pracę socjalną z rodzinami z problemem uzależnień poprzez kierowanie osób nadużywających alkohol do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szudziałowie.

Rodziny dotknięte przemocą kierowano do Zespołu Interdyscyplinarnego w Szudziałowie.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego w Szudziałowie należy w szczególności:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę założonych Niebieskich Kart, liczbę powołanych grup roboczych i liczbę zamkniętych Niebieskich Kart w latach 2015-2017.

Tabela 4. Liczba założonych Niebieskich Kart oraz powołanych grup roboczych w latach 2015-2017

Rok	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	Liczba powołanych grup roboczych	Liczba zamkniętych NK
2015	26	14	22
2016	22	17	11
2017	23	12	12

Stan na dzień 31.12.2017 r.

Jak widać z powyższej tabeli tendencja zakładanych Niebieskich Kart jest malejąca, co wynika także z rosnącej świadomości mieszkańców. W szkołach funkcjonujących na terenie gminy Szudziałowo co roku realizowane są liczne programy profilaktyczne z zakresu profilaktyki uzależnień, kształtowania prawidłowych nawyków dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz zachowań asertywnych. Zespół Szkół w Szudziałowie zatrudnia także psychologa, który służy pomocą dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami.

Rozdział II. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Zadania i realizatorzy zadań

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez realizowanie skoordynowanej polityki społecznej na rzecz wzmocnienia rodziny przez wyspecjalizowane instytucje samorządu lokalnego.

Cel 1. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin

Zadania Systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą GOPS

Zakładane rezultaty

Sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy

Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie

Cel 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin

Zadania 1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów)

2. Finansowanie dzieciom dożywiania w szkole

3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia.

Zakładane rezultaty

1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny

2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych

3. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych

Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie, Urząd Gminy w Szudziałowie, placówki oświatowe.

Cel 3. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym

- Zadania**
1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny.
  2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym.
  3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających. Wsparcia.
  4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, logopeda, prawnik.

Zakładane rezultaty

1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców
2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny
3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży
4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży

Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie, parafie, placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury Animacji i Rekreacji w Szudziałowie, Urząd Gminy w Szudziałowie.

Cel 4. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących

- Zadania**
1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną
  2. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami
  3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą
  4. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny
  5. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym

Zakładane rezultaty

1. Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi
2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców
3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej przez dzieci i młodzież
4. Współpraca między osobami pracującymi na rzecz rodziny
5. Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby

Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Służba zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Cel 5. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych

- Zadania**
1. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej
  2. Kierowanie członków rodzin do projektów systemowych
  3. Prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową

Zakładane rezultaty

1. Zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych
2. Wszechstronna i systemowa pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych

Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, placówki oświatowe

Cel 6. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom

- Zadania**
1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, studiach podyplomowych

Zakładane rezultaty

1. Podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc w rodzinie
2. Podniesienie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych

Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z gminy Szudziałowo. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny.

2. Źródła finansowania Projektu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Szudziałowo, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

3. Monitoring i ewaluacja Programu

W ramach ewaluacji Programu prowadzony będzie monitoring. Głównymi obszarami monitorowania Programu będą wyznaczone zadania.

Monitoring realizacji Programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy,
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- stan zaawansowania prowadzonych działań,
- zebranie informacji, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz przesłanek do oceny ich skuteczności.

4. Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szudziałowo na lata 2019-2021 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.